

УДК 342.553

Л. В. Заболотнааспірант
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ**

У статті розглянуто сутність і співвідношення повноважень державних службовців дипломатичної служби із суміжними юридичними категоріями. Виділено складові відповідних повноважень. Наведено класифікацію повноважень працівників дипломатичної служби.

Ключові слова: дипломатична служба, державний службовець, адміністративно-правовий статус, правосуб'єктність, повноваження.

I. Вступ

Розглядаючи динаміку правового статусу державних службовців дипломатичної служби України, потрібно розглядати їхні повноваження. Саме на їх основі можна зрозуміти сенс правил поведінки працівників дипломатичної служби та закономірності формування профілей їхніх професійних компетентностей. При цьому одним із основних напрямів діяльності державних службовців дипломатичної служби України є реалізація повноважень із публічного управління законодавними справами України на підставі, у межах і в спосіб, встановлені законом.

Практичне здійснення повноважень державними службовцями дипломатичної служби у своїх працях досліджували такі науковці: Д. Н. Бахрах, Є. О. Безсмертний, Ю. П. Битяк, В. А. Гуменюк, А. В. Демин, Т. І. Друцұл, В. В. Зуй, Ю. М. Ільницька, В. М. Кампо, М. І. Козюбра, А. Т. Комзюк, Б. М. Лазарев, А. В. Панчишин, О. Ю. Салманова, Ю. А. Тихомиров, А. А. Уваров, С. Д. Хазанов, Ц. А. Ямпольська та ін.

Недостатньо дослідженими залишаються питання співвідношення повноважень державних службовців дипломатичної служби із суміжними юридичними категоріями; класифікація таких повноважень і шляхи їх удосконалення.

II. Постановка завдання

Мета статті – розкриття сутності та співвідношення повноважень державних службовців дипломатичної служби із суміжними юридичними категоріями; виділення складових відповідних повноважень; класифікація повноважень працівників дипломатичної служби.

III. Результати

Характеризуючи категорії повноважень працівників дипломатичної служби, вважаємо за доцільне, насамперед, розмежувати їх за компетенцією цих осіб. Так, науковці визначають компетенцію, спираючись на різноманітні підходи: в інструментальному вимірі – як правовий засіб (форму) суспільного розподілу праці стосовно управління держа-

вою та суспільством [1, с. 26]; у функціональному плані – як предмети відання (суспільні відносини), права та обов'язки чи владні повноваження органу [2, с. 23, 26]. З приводу наведених підходів потрібно одразу вказати, що не є виправданим ототожнення компетенції чи предметів відання із суспільними відносинами. Що ж до сприйняття компетенції крізь призму суспільного розподілу праці, то цей підхід кореспондує лише з матеріалістичною діалектикою та не враховує новітніх тенденцій філософії права, які зумовлюють змістовне наповнення завдань діяльності працівників дипломатичної служби.

Звідси потрібно визначитися лише з тим, чи є компетенція синонімічним і тотожним за обсягом поняттям із повноваженнями державних службовців дипломатичної служби. Нерідко дослідники розглядають повноваження як складову компетенції або функцій органів, але можуть тлумачити вказану категорію як атрибут виконавчої влади загалом [3, с. 177–178]. До того ж зазвичай у юридичній науці елементами компетенції називають “коло задач” органу [4, с. 10–14], його повноваження [5, с. 120]. Аргументом на користь цієї тези є те, що для практичного втілення компетенції потрібно, щоб існували завдання як стратегічні орієнтири діяльності органу. Водночас це не означає, що в територіальному [6, с. 107–108], предметному [7, с. 67], функціональному [6, с. 107–108] чи процесуальному аспектах [8, с. 218–220] компетенцію доцільно сприймати як особливу категорію, порівняно з повноваженнями. Існування правомірних повноважень працівників дипломатичної служби вже є достатньою підставою для ефективного здійснення ними публічного управління у сфері зовнішніх відносин. Належно визначені повноваження формують достатнє підґрунтя для реалізації функцій органів дипломатичної служби з використанням правових засобів. Вказані тези дають змогу вести мову в межах цього дослідження саме про категорію повноважень державних службовців дипломатичної служби.

Фактично повноваження працівників дипломатичної служби можна сприймати як динамічну юридичну категорію первинного рівня, що створює можливості для задоволення публічного інтересу держави та окремих соціальних груп у зовнішніх відносинах. Для висвітлення сутності повноважень необхідно звернутися до здобутків загально-теоретичної та адміністративно-правової наукової розвідки. Зокрема, в системно-структурному ракурсі цей термін означає первинний елемент адміністративно-правового статусу органів публічної адміністрації [9, с. 220]. Очевидно, що такий варіант дефініції не можна вважати повним визначенням повноважень державних службовців дипломатичної служби, але він додатково наголошує на адміністративно-правовій природі діяльності цих суб'єктів.

Доволі розробленим є функціональний підхід щодо визначення повноважень. Як правило, цей термін тлумачать як те, що можна здійснити, заходи, що може реалізувати орган [10, с. 43]; гарантовану законом спрямовуючу вимогу уповноваженого суб'єкта конкретної поведінки, спрямовану на фізичних і юридичних осіб [11, с. 76–79]; вид і міру належної та можливої поведінки органів публічної адміністрації, зорієнтованої на досягнення завдань і практичного втілення функцій держави загалом, функцій та компетенції конкретного державного органу [12, с. 185]. Загалом, ми підтримуємо цей підхід, але необхідно уточнити той факт, що такі дефініції не враховують правових засобів, які потрібні державним службовцям дипломатичної служби для виконання поставлених перед ними завдань. З іншого боку, в доктрині наявний також інструментальний підхід щодо визначення повноваження цих суб'єктів, згідно з яким під вказувану юридичною категорією розуміють засіб для реалізації органом своїх завдань [11, с. 76–79], юридичний засіб, використовуючи який суб'єкт виконує свої функції [1, с. 31]. Безумовно, складно погодитися з тим, що повноваження працівників дипломатичної служби є тотожним за обсягом поняттям до правових засобів, оскільки ключовою складовою таких повноважень повинні бути права та обов'язки відповідних суб'єктів. Відтак під повноваженнями державних службовців дипломатичної служби необхідно розуміти регламентовані законом права, обов'язки, заходи та засоби, що можуть реалізувати працівники дипломатичної служби з метою досягнення поставлених перед ними завдань і практичного втілення своїх функцій.

Повертаючись до питання ключових складових повноважень державних службовців дипломатичної служби, варто зазначити, що на рівні доктрини їх розглядають як взаємопов'язані категорії або комплексне системне утворення. Так, першого з наведених підходів дотримуються, зокрема, Є. О. Безсмер-

тний, А. Т. Комзюк, Є. В. Кулаков, які вважають, що повноваженнями виступає єдність (комплекс) прав і обов'язків [13, с. 5, 9; 14, с. 265], коли права фактично дозволяють виконувати функції органу, а обов'язками як необхідністю цей суб'єкт наділяє держава [15, с. 12]. Загалом, для ефективної реалізації повноважень права та обов'язки працівників дипломатичної служби повинні збігатися. Натомість повноваження працівників дипломатичної служби в системному вимірі, згідно з теоретичними розробками в галузі теорії права й адміністративного права, можуть означати комплекс конкретних прав і обов'язків, що надають для здійснення функцій органу влади [16, с. 102]. За цим підходом, насамперед, ідеться про систему прав та обов'язків органу й посадових осіб, які впливають із чинного законодавства та підзаконних актів (базовий перелік треба визначити в законі) і спрямовані на реалізацію функцій працівників дипломатичної служби. Як справедливо зауважив Л. Дюгі, відповідні повноваження можна реалізувати в площині обов'язку, обираючи з-поміж правових можливостей органу [17, с. 130]. Такі повноваження зумовлені публічним інтересом, а не суб'єктивними факторами у вигляді волевиявлення конкретної фізичної особи, яка є державним службовцем дипломатичної служби.

Із наведеної схеми відповідності прав і обов'язків працівників дипломатичної служби можна побачити, що суб'єктивні права та юридичні обов'язки працівників дипломатичної служби за своєю спрямованістю є різними юридичними категоріями та кореспондують із неоднаковими повноваженнями вказаних державних службовців. На доктринальному рівні запропоновану тезу підтримують Ю. П. Битяк [18], В. Я. Тацій [18], Ю. А. Тихомиров [19] та ін. Як правило, права працівники дипломатичної служби реалізують у відносинах із представниками громадянського суспільства, а перед державою для задоволення національних інтересів виконують певні обов'язки. Безумовно, безпосередньою є взаємозалежність між цими складовими повноважень державних службовців дипломатичної служби, а також те, що обов'язки цих осіб при здійсненні публічного управління втілюються й при взаємодії з громадянами та іноземцями. По суті, має місце синтез прав та обов'язків цих осіб, на основі яких інституціоналізується своєрідний "правообов'язок" працівників дипломатичної служби, де обсяг обов'язків є значно ширшим, порівняно з обсягом прав.

З урахуванням наведених міркувань з приводу співвідношення складових повноважень державних службовців дипломатичної служби необхідно із застереженням сприймати позиції науковців, згідно з якими

повноваження ототожнюються з владними або наказовими правами [20, с. 13]. Додатковим аргументом, що засвідчує суперечливість такої позиції, є неможливість працівників органів дипломатичної служби реалізувати встановлені законом повноваження на свій розсуд чи відмовитися від них, що можна трактувати як бездіяльність, яка суперечить публічному інтересу. До того ж у разі порушення порядку виконання повноважень, регламентованого в чинному законодавстві про державну та дипломатичну службу, відповідних державних службовців притягують до адміністративної або кримінальної відповідальності в разі доведення складу правопорушення в їхніх діяннях.

Іншою крайністю було б трактувати повноваження суто крізь призму юридичного обов'язку. Насамперед, це підтверджено тим фактом, що на працівників дипломатичної служби поширюються не лише їхні власні спеціальні обов'язки, а й право вимагати невтручання у виконання функцій від сторонніх суб'єктів, а також дотримання законних розпоряджень усіма особами, на яких вони поширюються. Як пояснює Ю. М. Половинчак, лише в такий спосіб уповноважена особа може реалізувати повноваження у встановлених законом межах самостійно, належним чином оцінюючи конкретну ситуацію й обираючи найбільш дієві шляхи та правові засоби досягнення завдань своєї діяльності [21, с. 2]. Так само недоречно виділяти складові повноважень державних службовців дипломатичної служби, застосовуючи категорію примусу. Як зазначають більшість дослідників, за допомогою примусу відповідний суб'єкт підпорядковує волю адресатів, що зумовлює їх потрібну поведінку в межах повноважень, тобто дії або утримання від заборонених дій [22, с. 64]. Цей особливий елемент безпосередньо відображає реалізацію або прав, або обов'язків працівників дипломатичної служби. Звідси цілком очевидно, що серед складових повноважень державних службовців дипломатичної служби доцільно виокремлювати права й обов'язки, які дають змогу їм належним чином здійснювати публічне управління, виконуючи свої завдання та функції в разі створення умов для задоволення інтересів держави й законних прав та інтересів представників громадянського суспільства.

Для досягнення охарактеризованих вище аспектів змістовного наповнення повноважень працівників дипломатичної служби необхідно розглянути їх класифікацію. Зокрема, Ю. А. Тихомиров виділяє групи повноважень за такими критеріями: зміст, характер і спосіб реалізації повноваження; режим застосування повноважень; види суб'єктів, що застосовують повноваження [19, с. 145]. Ц. А. Ямпольська за структурним критерієм

додатково виокремлює повноваження з розробки правових актів, видання владних велінь; забезпечення виконання велінь засобами виховання, переконання, заохочення; матеріальне забезпечення виконання велінь; захист цих велінь від порушень із використанням державного примусу [23, с. 11]. На нашу думку, в правовому режимі досить повно представлено змістовні та функціональні аспекти реалізації повноважень працівників дипломатичної служби, тому не доцільно дублювати кореспондуючі повноваження за додатковими підставами класифікації. Що ж до суб'єктного виміру, то по суті це не підстава для класифікації повноважень, а підстава для класифікації груп працівників дипломатичної служби. Відповідно, повноваження державних службовців дипломатичної служби потрібно класифікувати за їхнім правовим режимом на інтерактивні, публічно-управлінські, організаційні, інформаційно-аналітичні, нормотворчі, контрольно-наглядові. Запропонована підстава класифікації охоплює сутнісні риси та правові засоби діяльності вказаних суб'єктів. Розглянемо характеристики цих груп повноважень детальніше:

- інтерактивні повноваження – представництво інтересів України на міжнародній арені [24; 25]; підтримання дипломатичних відносин із зарубіжними державами [24; 25]; представництво України в міжнародних організаціях, органах і спеціальних місцях [25]; внесення пропозицій щодо співпраці із суб'єктами міжнародного права [24; 25]; захист законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб у сфері зовнішніх відносин [24]; залучення фахівців для вирішення поставлених завдань перед органами дипломатичної служби [24; 25];
- публічно-управлінські повноваження – розроблення загальнодержавних програм із питань, що належать до компетенції органів дипломатичної служби [25]; реєстраційні повноваження щодо забезпечення правового статусу закордонного українця, посвідчувальних документів працівників дипломатичної служби та фізичних осіб посадової особи міжнародних організацій, актів цивільного стану [24; 25]; облік дітей – громадян України, усиновлених іноземцями або громадянами України, які постійно проживають за кордоном [25]; розгляд клопотань громадян України, які виїхали за її межі тимчасово, про залишення на постійне проживання за кордоном [24]; депонування, ведення реєстру й архіву міжнародних договорів України [24; 25]; надання правовстановлювальних, дозвільних документів [25]; консульські повноваження [24; 25]; повноваження із візових і міграційних питань [24; 25]; кадрові повноваження [24;

- 25]; повноваження у сфері фінансової, інвестиційної діяльності [24; 25];
- організаційні повноваження – взаємодія з вищими органами публічної адміністрації щодо стратегії та тактики співробітництва України з іноземними державами [24; 25]; керівництво та координація діяльності, у тому числі взаємодії органів публічної адміністрації у сфері зовнішніх відносин [24; 25]; координація роботи закордонних дипломатичних установ України [24; 25], міжурядових органів із питань міжнародного співробітництва [24]; надання допомоги органам публічної адміністрації та представникам громадянського суспільства в реалізації зовнішньополітичних функцій [24; 25]; виконання функцій інших органів публічної адміністрації, зокрема Національного органу України з виконання Конвенції про заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї та про її знищення, Головного центру реєстрації документів НАТО та Центральної реєстратури документів із обмеженим доступом Європейського Союзу [24; 25]; протокольне й організаційне забезпечення візитів в Україну високих посадових осіб іноземних держав, перебування в Україні офіційних делегацій [24; 25];
 - інформаційно-аналітичні повноваження – проведення роз'яснювальної діяльності щодо зовнішніх відносин [24; 25]; інформування світової спільноти щодо резонансних внутрішньополітичних подій в Україні [24; 25]; аналіз тенденцій державотворення іноземних держав, їх можливого впливу на інтереси України [24; 25]; опублікування чинних міжнародних договорів України українською мовою [24]; інформування вищих органів публічної адміністрації України щодо резонансних подій у світі [24; 25]; повноваження з охорони інформації з обмеженим доступом [24; 25], технічного захисту інформації [25]; отримання інформації від суб'єктів публічної адміністрації, потрібної для реалізації своїх функцій [24; 25];
 - нормотворчі повноваження – розробка проектів нормативно-правових актів із питань зовнішньої політики [24; 25]; врахування міжнародних зобов'язань, імплементація європейських стандартів діяльності дипломатичної служби [24; 25]; аналіз стану дотримання регуляторних положень [24]; узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до компетенції, розробка пропозицій щодо його вдосконалення [25];
 - контрольно-наглядові повноваження – загальний нагляд за виконанням міжнародних договорів України [27]; контроль за автентичністю текстів міжнародних договорів

України [27]; нагляд за наданням іноземним органам дипломатичної служби привілеїв та імунітетів, контроль за привілеями, що надають закордонні органи дипломатичної служби України з урахуванням принципу взаємності [24; 25]; організація внутрішньої контрольно-ревізійної роботи органів дипломатичної служби [24]; проведення внутрішнього аудиту роботи органів дипломатичної служби [25].

З урахуванням наведеного переліку повноважень державних службовців дипломатичної служби потрібно уточнити, що здійснювати такі повноваження працівники дипломатичної служби можуть на всіх рівнях національних органів публічної адміністрації та інших суб'єктів публічного права, що входять до сфери відання цих суб'єктів, а також через закордонні органи дипломатичної служби. Такі повноваження стосуються прийняття імперативних управлінських рішень; нормотворчості; забезпечення охорони й обігу інформації; встановлення контактів із іншими суб'єктами міжнародного права, національними суб'єктами публічного та приватного права на основі координації, організаційно-інструктивної діяльності та досягнення домовленостей; контрольно-наглядових заходів щодо перевірок, аудиту, оцінки відповідності, застосування примусових правових заходів тощо. На національному центральному рівні домінуючими повноваженнями, як правило, є організаційно-інтерактивні та публічно-управлінські (кадрові). На практиці діють одразу два нормативно-правові підзаконні акти однакової юридичної сили, правові норми яких регламентують однакові повноваження одних і тих самих державних службовців дипломатичної служби. При цьому має місце як просте дублювання повноважень, так і колізійні норми стосовно однорідних повноважень працівників дипломатичної служби. Ще більше зауважень викликає те, що на рівні закону не прописано спеціальних повноважень державних службовців дипломатичної служби. Відтак, виникає закономірне питання про підстави та межі для реалізації таких повноважень.

Зважаючи на поставлені завдання та викладений стан справ у сфері здійснення повноважень працівниками дипломатичної служби, потрібно сформулювати ознаки, за якими конкретний набір прав та обов'язків можна вважати такими повноваженнями державних службовців дипломатичної служби в політико-правовому та соціально-психологічному плані. Так, невід'ємною рисою цих повноважень є суб'єктний вимір, а саме – реалізація прав та обов'язків органів дипломатичної служби – національних суб'єктів публічної адміністрації та закордонних дипломатичних представництв, наділених повноваженнями із здійснення публічного управління. Через правові

засоби ці особи скеровують на представників громадянського суспільства та інших суб'єктів публічної адміністрації забезпечену на рівні закону вимогу щодо конкретної поведінки в зовнішніх відносинах. У цьому контексті Т. І. Друцупл вказує, що владний характер відповідних повноважень означає веління, спрямоване на іншу сторону публічних правовідносин [12, с. 183]. Саме примусові правові засоби в аспекті існування можливості притягнення правопорушників до юридичної відповідальності забезпечують владно-імперативну спрямованість повноважень працівників дипломатичної служби.

Разом з тим, владний характер повноважень означає й те, що державні службовці дипломатичної служби також зобов'язані виконувати свої обов'язки. Як пояснює Ю. А. Тихомиров, «публічна сфера передбачає поєднання прав і обов'язків у формулу "повноваження", що повинні здійснюватися в публічних інтересах» [26, с. 35]. Це дає можливість працівникам дипломатичної служби всебічно реалізовувати свої функції та повною мірою виконувати поставлені перед ними завдання з урахуванням національних інтересів: вирішувати проблемні аспекти представництва України на міжнародній арені; сприяти зменшенню зовнішньої агресії у світі (в тому числі – в Україні), зокрема формувати регуляторну базу щодо функціонування дипломатичної служби; створювати умови для ефективної роботи національних і закордонних органів дипломатичної служби, координуючи їхню діяльність; практично впроваджувати інструменти діяльності публічної адміністрації в зовнішній політиці; здійснювати контроль і нагляд за дотриманням прав та інтересів учасників зовнішніх зв'язків.

Для того, щоб описувана діяльність державних службовців дипломатичної служби була успішною, потрібно, щоб існувало потужне забезпечення реалізації ними своїх повноважень. Така ознака повноважень працівників дипломатичної служби є ключовою щодо гарантування стабільності функціонування дипломатичної служби, правомірного та належного здійснення повноважень працівниками вказаного органу публічної адміністрації. Для цього впорядкованій системі органів дипломатичної служби повинні надавати відповідні матеріально-фінансові ресурси, технічні засоби. Не викликає сумніву той факт, що державні службовці такого суб'єкта публічної адміністрації повинні бути висококваліфікованими, професійно виконувати свої повноваження, спираючись на систему інструментів діяльності публічної адміністрації та правових засобів.

Принагідно основним забезпечувальним елементом повноважень є забезпечення їх реалізації в законі. Для національних орга-

нів дипломатичної служби та їхніх закордонних представництв вказана гарантія є вкрай важливою, зважаючи на відсутність регламентації переліку та порядку здійснення спеціальних повноважень на законодавчому рівні. Як пояснює А. А. Уваров, це потрібно, щоб з'ясувати, які конкретні права та обов'язки має орган для вирішення окреслених перед ним завдань [27, с. 67]. Повністю погоджуємося з Ю. М. Ільницькою в тому, що межі реалізації повноважень мають встановлювати в законі, а правові норми застосовувати до відповідної ситуації з урахуванням спільного блага та загальнолюдських цінностей [28, с. 328]. Закон є джерелом забезпечення реалізації повноважень державних службовців дипломатичної служби, зв'язуючи їх обов'язками та надаючи права. За ці межі такі суб'єкти публічної адміністрації не можуть вийти, в тому числі реалізуючи дискреційні повноваження. Це дає змогу уникати суб'єктивізму та сприяти встановленню правової визначеності при функціонуванні органів дипломатичної служби. До того ж легальні межі діяльності дають можливість обирати оптимальну процедуру застосування повноважень до конкретної ситуації, у якій факти було попередньо оцінено згідно з чинними правовими нормами. Відтак, усуваються підстави для можливих правопорушень, зловживань і задовольняються національні інтереси України та публічний інтерес.

IV. Висновки

Таким чином, належне законодавче забезпечення практичного втілення повноважень працівників дипломатичної служби створює додаткову мотивацію для слідування спільному благу при обранні інструментів діяльності публічної адміністрації та відповідних правових засобів. Саме на основі цієї гарантії потрібно визначати ті функції, які державні службовці дипломатичної служби повинні виконувати для досягнення публічного інтересу та виконання окреслених перед ними завдань, застосовуючи власне владні, публічно-управлінські повноваження.

Список використаної літератури

1. Кодекс Украины об административных правонарушениях (научно-практический комментарий) / под общ. ред. А. С. Васильева. – Харьков : ООО "Одиссей", 2000. – 1008 с.
2. Конституционное (государственное) право зарубежных стран : учебник : в 4 т. / под ред. Б. А. Страшуна. – Москва : Изд-во БЕК, 1996. – Т. 1–2: Общая часть. – 778 с.
3. Бахрах Д. Н. Административное право России : учебник / Д. Н. Бахрах, С. Д. Хазанов, А. В. Демин. – Москва : Норма : Инфра-М, 2002. – 623 с.

4. Козюбра М. І. Переконавання та примус в радянському праві / М. І. Козюбра. – Київ : Наук. думка, 1970. – 152 с.
5. Мандичев Д. Поняття адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади / Д. Мандичев // Право і суспільство. – 2010. – № 5. – С. 117–121.
6. Алехин А. П. Административная ответственность за правонарушения на транспорте / А. П. Алехин. – Москва : Юрид. лит., 1967. – 112 с.
7. Алексеев С. С. Общая теория права : в 2 т. / С. С. Алексеев. – Т. 2. – Москва : Юрид. лит., 1982. – 360 с.
8. Кампо В. М. Деякі проблеми адміністративної реформи в Україні / В. М. Кампо // Державно-правова реформа в Україні : матеріали науково-практичної конференції. – Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1997. – С. 218–220.
9. Панчишин А. В. Владні повноваження як елемент правового статусу держави (теоретико-правовий аспект) / А. В. Панчишин // Право України. – 2011. – № 6. – С. 218–225.
10. Битяк Ю. П. Переконавання і примус у державному управлінні. Адміністративна відповідальність : [конспект лекцій] / Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, А. Т. Комзюк. – Харків : Укр. юрид. акад., 1994. – 44 с.
11. Комзюк А. Т. Деякі проблеми реформування законодавства про адміністративну відповідальність / А. Т. Комзюк, В. А. Гуменюк, О. Ю. Салманова // Вісник Університету внутрішніх справ. – 1996. – Вип. 1. – С. 76–79.
12. Друцул Т. І. Владні повноваження органів публічної адміністрації як невід’ємна складова адміністративно-правового статусу / Т. І. Друцул // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2012. – № 2 (57). – С. 180–186.
13. Комзюк А. Т. Деякі проблеми розвитку законодавства про адміністративний примус / А. Т. Комзюк, Є. О. Безсмертний // Концепція розвитку законодавства України : матеріали науково-практичної конференції. – Київ : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1996. – С. 118–121.
14. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / за ред. В. Б. Авер’янова. – Київ : Юридична думка, 2004. – Т. 1. – 584 с.
15. Кулакова Є. Компетенція : поняття, суб’єкти, особливості / Є. Кулакова // Підприємство, господарство і право. – 2006. – № 3. – С. 10–15.
16. Лазарев Б. М. Компетенция органов управления / Б. М. Лазарев. – Москва : Юрид. лит., 1972. – 280 с.
17. Дюги Л. Конституционное право / Л. Дюги. – Москва : Изд-во И. Д. Сытина, 1908. – 256 с.
18. Конституція України : [наук.-практ. комент.] / під ред. В. Я. Тація, Ю. П. Битяка та ін. – Харків : Право ; Київ : Ін Юре, 2003. – 808 с.
19. Тихомиров Ю. А. Публичное право : [учеб.] / Ю. А. Тихомиров. – Москва : БЭК, 1995. – 496 с.
20. Советское административное право / под ред. С. С. Студеникина, В. А. Власова, И. И. Евтихеева. – Москва : Юриздат, 1930. – 438 с.
21. Половинчак Ю. Владні повноваження: перезавантаження / Ю. Половинчак // Україна Бізнес ревью. – 2010. – № 46/47. – С. 1–2.
22. Политологический словарь / под ред. В. Ф. Халипова. – Москва : Высш. шк., 1995. – 192 с.
23. Ямпольская Ц. А. Органы советского государственного управления в современный период / Ц. А. Ямпольская. – Москва : Академия наук СССР, 1954. – 227 с.
24. Про Положення про Міністерство закордонних справ України від 06.04.2011 р. № 381/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1220.
25. Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 281 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 30. – Ст. 1195.
26. Тихомиров Ю. А. Курс административного права и процесса / Ю. А. Тихомиров. – Москва : Юрид. лит., 1974. – 172 с.
27. Уваров А. А. О государственных полномочиях в компетенции органов местного самоуправления / А. А. Уваров // Государство и право. – 2002. – № 10. – С. 67–73.
28. Ільницька Ю. М. Щодо визначення сутнісних ознак суб’єкта владних повноважень / Ю. М. Ільницька // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 327–330.

Стаття надійшла до редакції 11.05.2016.

Заболотная Л. В. Полномочия государственных служащих дипломатической службы

В статье рассматриваются сущность и соотношение полномочий государственных служащих дипломатической службы со смежными юридическими категориями. Выделены составляющие соответствующих полномочий. Приведена классификация полномочий работников дипломатической службы.

Ключевые слова: дипломатическая служба, государственный служащий, административно-правовой статус, правосубъектность, полномочия.

Zabolotna L. Powers of Diplomatic Service Civil Servant

Nature and ratio of diplomatic service civil servants' powers with related legal categories are dealt with. The author addresses constituent elements of relevant authority. Classification of the diplomatic service civil servants' powers is provided. Dynamics of the diplomatic service civil servants' legal status has been considered. The diplomatic service civil servants' have been perceived as a dynamic legal category of primary level that creates opportunities to meet public interest of the state and certain social groups in external relations. Rules of the diplomatic service civil servants' conduct in foreign affairs have been researched into.

The author focuses on specific features of professional competencies profiles. Implementation of powers by public administration, e. g. the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, has been illustrated as one of the main diplomatic service civil servants' activities on the basis of, within and by the means established by law. The author highlights subjective rights and legal responsibilities the diplomatic service civil servants, emphasizing different legal categories corresponding with different powers of these public servants. The diplomatic service civil servants' rights have been described as implemented in legal relations with civil society. The obligations have been analyzed as exercised in legal relations with the state and embodied in interaction of public administration with citizens and foreigners.

The author describes the diplomatic service civil servants' powers as a synthesis of meeting national interest rights and obligations of these public officials on the basis of, where the scope of responsibilities is much wider compared to the scope of rights. A direct interdependence between constituent elements of the diplomatic service civil servants' powers has been outlined. The diplomatic service civil servants' powers have been classified according to their legal regime on interactive, publicly-managerial, organizational, analytical, regulatory, controlling and oversight. The proposed classification covers essential features and legal tools of these entities.

Key words: *diplomatic service, diplomatic immunity, civil servant, administrative legal status, legal personality, powers.*